

referitoare la zona etnografică a Hronului superior a constituit preocuparea de competență a Institutului de etnografie al Academiei slovace de științe, atât ca o problemă de interes național, cât și ca o contribuție de seamă cu care specialiștii slovaci se prezintă în cadrul lucrărilor despre viața pastorală și colonizarea valahă, coordonate de către «Comisia internațională pentru cultura populară din regiunea carpatică».

Din numeroasele și variatele teme de folclor care au văzut lumina în coloanele revistei «Slovenský Národopis» menționăm câteva, nu numai pentru valoarea lor metodologică și teoretică, dar și pentru interesul lor comparativ. Din prima categorie fac parte «Caracterul muzicologic al folclorului în regiunea panoniană a Slovaciei» de R. Hrovatin (VII, 3, p. 377—386), «Trei înregistrări a două jocuri» de J. Podolák (VII, 1, p. 114—128), «Elementele folclorului în vechea literatură slovacă» de J. Minárik (VII, 2, p. 201—222), etc. Din a doua grupă se remarcă mai cu seamă «Cîntecul bilciului» de L. Droppová (VIII, 4, p. 529—553), «Resturi de obiceiuri relative la calendar» de M. Dzubáková (VII, 4, p. 569—583), «Formele ritmice ale «c e a r d a ș u l u i» și melos-ul poporului din Voivodina Ukraină» de O. Tymoko (VII, 1, p. 89—100), etc.

Tot pe plan folcloric reținem interesul institutului de la Bratislava pentru cunoașterea culturii tradiționale a grupelor de populație slovacă aflate în afara hotarelor țării: «Proverbe, dictonuri și preziceri slovace la Pivnica — Jugoslavia» de P. Zihlavský (VII, 1, p. 132—138), «Ghicitorile slovacilor din Ungaria» de R. Zátka (VII, 1, p. 129—131), «Cîteva date pentru studiul etnografic al satului slovac Hâromhuta din Ungaria» de etnograful maghiar Z. Ujváry de la Debrețin (VII, 2, p. 241—276), «Starea actuală a cercetărilor asupra folclorului slovac în România» de S. Burlasová (VIII, 4, p. 628—640), etc. Cercetarea folclorului slovac din sînul altor comunități etnografice mai mari nu prezintă numai un interes național, dar și unul metodologic și teoretic. Publicarea unor asemenea materiale oferă posibilitatea unor dezlegări metodologice pentru cercetarea influențelor etnice reciproce, de o valabilitate teoretică mult mai generală decît raportul concret pe care îl vizează informațiile locale sau zonale înregistrate pe un teritoriu limitat. Articolul publicat de folclorista Sona Burlasová, care ne-a vizitat țara în anul 1959, pe lângă aceea că conține principalele sale rezultate dobîndite cu ocazia cercetărilor personale întreprinse pe teritoriul R.P.R. (Noua Huta, Budoii, Nădlac, Rez, etc. din raza Oradiei, Aradului și Timișoarei), constituie și o prezentare comparativă și critică. Autoarea expune permanent materialele colecționate personal în confruntare cu unele cercetări mai vechi, dintre care în primul rînd cu cele întreprinse de B. Bartok, J. Segá și I. R. Nicola, precum și cele ale Casei regionale a creației populare de la Oradea.

Dacă în coloanele revistei de la Bratislava se pot întîlni materiale privind aproape întreaga tematică etnografică, fără îndoială că pentru două din aspectele culturii și artei populare se manifestă o predilecție deosebită: arhitectura populară și viața pastorală.

Atenția dată istoriei arhitecturii populare are ca punct de plecare interesul cultural de a înregistra, conserva și studia această ramură a artei populare slovace, pentru valoarea ei deosebită atât din punct de vedere etnografic și artistic, cât și din punct de vedere istoric. Numai indicarea cîtorva din titlurile referitoare la acest domeniu al creației populare slovace, este suficientă spre a releva atât aspectele cercetate, cât și interesul orînduirii socialiste pentru cunoașterea, păstrarea și dezvoltarea comorilor moștenite. Și arhitectura de lemn slovacă, cu o seamă de similitudini morfologice de-a lungul și de-a latul Carpaților românești, ucrainieni, polonezi și cehoslovaci, alcătuiește una din cele mai remarcabile infăptuiri de acest gen.

Din chiar coloanele revistei s-a subliniat «Sarcina cea mai urgentă — studiul sistematic al arhitecturii populare pe întreg teritoriul Statului», după cum o arată V. Prazák (VIII, 3, p. 389—399). Alții, ca eminentul etnograf J. Mjartan, au pus «Problema protecției eficace a arhitecturii populare» (VII, 4, p. 584—589). Dintre cercetările publicate, unele pot servi comparativ și metodologic cercetătorilor romîni care, de asemenea, au dobîndit rezultate remarcabile în cercetarea acestui domeniu al artei noastre populare, efectuate aproape pe întreg teritoriul R.P.R. Ne gîndim mai ales la «Materialele în ajutorul istoriei arhitecturii populare» de P. Horváth (IX, 1, p. 112—118), «Contribuții la studiul construcțiilor populare pentru agricultură» de St. Mruškovič (VIII, 3, p. 431—467), «Construcțiile cu mai multe etaje» de J. Scheybal (VIII, 3, p. 494—501), «Case cu portal în Slovacia de vest» de S. Svecová (VIII, 3, p. 468—493), «Contribuții la studiul construcțiilor populare în vechea regiune de limbă germană în apropiere de Kremnica» (VII, 1, p. 3—54) și «Casa în regiunea Orava» (IX, 1, p. 46—111) ambele de V. Prazák, apoi «Noi contribuții la studiul locuinței slavilor de sud» de J. Mjartan (VIII, 3, p. 400—430), etc.

Preocupările deosebit de intense ale specialiștilor slovaci pentru cercetarea vieții și culturii populare pastorale se explică atât prin însemnătatea păstoritului și creșterii vitelor